Museum Kasteel Wijchen

Jaarverslag 2014

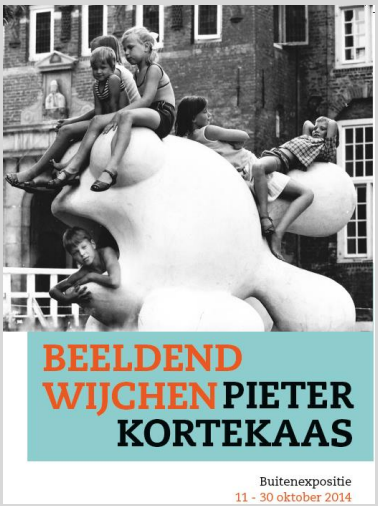

Inhoudsopgave

1.	**Voorwoord**	**p. 2**
2.	**2014: MKW in de lift**	**p. 3**
3.	**De organisatie**	**p. 4**
4.	**Educatie**	**p. 5**
5.	**Activiteiten**	**p. 6**
6	**Tentoonstellingen**	**p. 8**
7	**Collecties**	**p. 10**
8	**Werkgroepen**	**p. 12**
	Archief en Bibliotheek	p. 12
	Activiteiten	p. 12
	Corpus	p. 12
	Educatie	p. 13
	PR	p. 13
	De Tuun	p. 14
	Gastheren en gastvrouwen	p. 14
	Expositie	p. 15
9	**Bedrijfsvoering**	**p. 15**
	Overzicht	p. 15
	Bezoekersaantallen	p. 16
	Financiën	p. 17
	Bijlage 1: Museumspelddragers	**p. 19**
	Bijlage 2: Samenwerkingspartners 2014	**p. 20**
	Colofon	**p. 22**

1. Voorwoord

Vol trots mag ik, als nieuwe voorzitter, dit voorwoord schrijven. Trots op de prestaties van het museum, de inzet van de vrijwilligers, de professionele staf en directie, en de interessante exposities.

Met lichte weemoed hebben we eind december, tijdens de kerstbijeenkomst, na 9,5 jaar afscheid genomen van onze voorzitter, Ed de Boer. Ed sluit daarmee een periode af waarin hij, met de overige bestuursleden, een museum heeft neergezet dat erkend en herkend wordt en een goede relatie en budgetafspraken heeft met de gemeente; een museum dat een stevige organisatie kent met een directeur en een kleine staf, professionele projectleiders, coördinatoren en vrijwilligers die het gezicht naar bezoekers en scholen zijn. Maar bovenal was Ed de betrokken, warme voorzitter die met humor en een kwinkslag zorgde voor een vaste koers. Onze dank is dan ook zeer groot.

Het bestuur heeft in het voorjaar nieuwe bestuursleden geworven en na selectie zijn Anne van den Bosch, Eric Graauwmans, Kees Strik en ondergetekende benoemd in het bestuur. Eind 2014 heb ik het vertrouwen van het bestuur mogen ontvangen als interne opvolger van Ed de Boer. Speerpunten voor de komende periode zijn vooral het nieuwe Beleidsplan vanaf 2016, een hernieuwde Budgetovereenkomst, het verhogen van de eigen inkomsten en de samenwerking met (erfgoed)instellingen.

In dit verslagjaar heeft het MKW zich geconcentreerd op twee exposities gerelateerd aan regionale en actuele geschiedenis: een daarvan betrof het thema 'dagelijkse kost in Wijchen', de andere had als onderwerp de bevrijding van het land van Maas en Waal. De waardering van bezoekers en scholen was zo groot dat we in vergelijking met 2013 duizenden bezoekers méér mochten verwelkomen – en daardoor ook meer inkomsten. Uiteraard is dit mede mogelijk gemaakt door de inzet van onze tientallen vrijwilligers.
Op verzoek van de gemeente heeft het MKW ook medewerking verleend aan een korte buitenexpositie van Pieter Kortekaas, met prijsvraag langs etalages en beelden bij ondernemers. Alhoewel het MKW zich niet meer richt op moderne kunst, kreeg dit evenement een extra dimensie door de verbondenheid van de kunstenaar aan onze regio.

Namens het bestuur spreek ik mijn dank en waardering uit voor ieders inzet. Vol vertrouwen kijk ik naar de toekomst met twee prachtige exposities, de voorbereiding van de herinrichting en een verbeterde zichtbaarheid van Museum Kasteel Wijchen.

Marianne Bakker-Otten
Voorzitter Bestuur Museum Kasteel Wijchen

Februari 2015

2. 2014: MKW in de lift

Museum Kasteel Wijchen is springlevend, bestaat uit een team van gastvrije en betrokken medewerkers en vrijwilligers, is financieel gezond en ondervindt vertrouwen bij (regionale) partners. Deze basis heeft ervoor gezorgd dat het museum in 2014 de groei heeft kunnen voortzetten: MKW zit in de lift.

Het erfgoedaanbod is erg groot en het publiek wordt steeds kritischer. Een levensvatbaar erfgoedconcept moet enerzijds een kwalitatief hoogstaand aanbod hebben, gericht op duidelijke doelgroepen. Anderzijds is een structurele en doordachte marketing- en communicatiestrategie essentieel om bezoekers te werven. Deze facetten zijn al in 2012 voor MKW belangrijk geweest om een missie en een visie te formuleren, waarbinnen ook de ambitie van het museum wordt uitgesproken. Deze luidt: "*Museum Kasteel Wijchen bewaart het cultureel erfgoed van Wijchen en omgeving en maakt dit toegankelijk voor publiek om hen te verrijken, te inspireren en te verbinden.*" Hoe deze ambitie plus missie gestalte krijgt is in 2014 zichtbaar geworden. Het resultaat daarvan is af te meten aan toenemende publiciteit, een stijgend aantal bezoekers en meer eigen inkomsten. In dit jaarverslag leest u wat dit heeft betekend.

De ambitie, visie en missie van het museum komen naast de vaste tentoonstelling tot uiting in de wisseltentoonstellingen, waar met name de regionale geschiedenis, het lokale erfgoed en regionale kunst in naar voren komen. In 2014 waren dat:

- Dagelijkse kost. Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950
- Van Tienakker tot de Oversteek. De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-1945
- Beeldend Wijchen: Pieter Kortekaas

Tevens is het aantal 'flankerende' activiteiten uitgebreid. Deze hebben immers de meeste kans om meer publiek te trekken en de juiste doelgroepen aan te spreken. MKW wil inspelen op onderwerpen die dicht bij de inwoners van Wijchen en omgeving staan en daarmee goed passen bij een regionaal museum. Inspelen op de actualiteit is dus erg belangrijk.

Om een centrale plaats in te kunnen nemen in het lokale en regionale kunst- en cultuuraanbod is in 2014 nadrukkelijk gezocht naar regionale partners. Naast structurele samenwerking met de bekende partijen - onder andere de Gemeente Wijchen, Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen, de Radboud Universiteit, Het Gelders Erfgoed en RBT KAN - is samengewerkt met specifieke organisaties voor de invulling van lesprogramma's en wisseltentoonstellingen. Het inhuren van externen voor extra aanvulling van deskundigheid en invulling van activiteiten is ook in 2014 voortgezet. Op deze wijze draagt MKW bij aan de vorming van lokale identiteit en (ver)binding.

3. De organisatie

De organisatie van het museum bestond in 2014 uit: het bestuur, de staf (directeur en drie projectmedewerkers) en de werkgroepen. Het bestuur en de werkgroepleden zijn allen vrijwilligers. De staf bestaat uit professionele krachten.

Bestuur

Bij aanvang 2014 bestond het bestuur uit de volgende personen:

De heer drs. Ed de Boer	*(voorzitter)*
De heer Theo Burgers FB	*(penningmeester)*
De heer prof. dr. Harry Bekkering	*(secretaris)*

Vanaf april 2014 aangevuld met:

Mevrouw Marianne Bakker-Otten	*(bestuurslid)*
Mevrouw Anne van den Bosch	*(bestuurslid)*
De heer Kees Strik	*(bestuurslid)*
De heer Eric Graauwmans	*(bestuurslid)*

Staf

Mevrouw Rylana Seelen MA	*Directeur (24 uur/week)*
De heer Ben Teubner	*Conservator (3-16 uur/maand)*
Mevrouw Mirjam Bovenga	*Projectassistent (10 uur/week)*
Mevrouw Karin van Rozendaal	*Financieel administratief medewerkerster (6 uur/week)*

Vrijwilligers

De grootste groep van het museum bestaat uit enthousiaste vrijwilligers. Zonder de enthousiaste en betrokken inzet van onze vrijwilligers kan MKW niet bestaan. Eind 2014 waren er 75 vrijwilligers, exclusief de bestuursleden. De vrijwilligers zijn ondergebracht in de verschillende werkgroepen. Elke werkgroep heeft zijn eigen coördinator en taakgebied.

Vrijwilligerscoördinator

Voortdurende aandacht gaat uit naar het werven en het behouden van vrijwilligers. In 2014 is voor werving gebruik gemaakt van de website van MKW, netwerken van vrijwilligers/medewerkers, lokale media en de Vrijwilligerscentrale. Om de groep vrijwilligers verder te versterken zal begin 2015 een wervingsavond georganiseerd worden.
De vrijwilligerscoördinator is in 2014 gestart met het organiseren van *De Ontmoeting*. Dit is een gelegenheid voor alle vrijwilligers om elkaar te ontmoeten in een open en ongedwongen sfeer. In 2015 wordt *De Ontmoeting* gecontinueerd.
Op het gebied van deskundigheidsbevordering hebben de directeur en de vrijwilligerscoördinator de cursus *Vrijwilligersmanagement* (Gelders Erfgoed) gevolgd en hebben de directeur en de coördinator van de werkgroep Regionale Geschiedenis de cursus *Van idee tot tentoonstelling* (Gelders Erfgoed) gevolgd. Daarnaast hebben verschillende vrijwilligers de BHV training (Bedrijfshulpverlening) voltooid.

4. Educatie

De werkgroep Educatie heeft het schooljaar 2013/2014 goed kunnen afronden. Naast ontwikkeling van lesprogramma's bij de wisselexposities is er een lesprogramma voor groepen 3/4 ontwikkeld, waardoor er nu lesaanbod is voor alle groepen in het basisonderwijs.

Lesbrief Het water komt…
In het najaar van 2013 is bij de expositie *Het water komt…Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal* een lesbrief ontwikkeld. In 2014 hebben 12 groepen (incl. 2013 15 groepen), totaal 268 leerlingen, MKW voor dit lesprogramma bezocht.

Lesbrief Dagelijkse Kost
In samenwerking met het Maaswaal College is voor de derdejaars VMBO-leerlingen een project ontwikkeld bij de expositie *Dagelijkse Kost*. Hieraan hebben 14 klassen, in totaal 301 leerlingen deelgenomen. Daarnaast hebben 2 basisschoolgroepen in het kader van een project rondom eten deze lesbrief in aangepaste vorm gevolgd.

Lesbrief herdenking Operation Market Garden
In samenwerking met het Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen is, vanwege de 70-jarige herdenking van Operation Market Garden in de regio, een lesbrief ontwikkeld bij de tentoonstelling *Van Tienakker tot de Oversteek. De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-1945.* Hieraan hebben vrijwel alle groepen 7/8 van de basisscholen in Wijchen deelgenomen. In de maanden september tot en met december hebben 36 groepen, in totaal 912 leerlingen, MKW voor dit lesprogramma bezocht. Begin 2015 zullen nog enkele groepen alsmede leerlingen van 2 en 3 VMBO (Maaswaal College) dit programma volgen. Daarnaast zal de lesbrief in aangepaste vorm permanent in het lesaanbod van MKW worden opgenomen.

Lesbrief groepen 3/4
Voor groepen 3/4 is de lesbrief *Emilia en haar leven op het kasteel* ontwikkeld. Deze lesbrief is positief ontvangen en er was veel belangstelling voor. Voor het schooljaar 2014-2015 hebben 24 groepen zich voor deze lesbrief aangemeld. De meeste groepen zullen MKW in 2015 bezoeken.

Overige lesbrieven
Voor de zomervakantie zijn de overige reeds bestaande lesbrieven goed bezocht. Na de zomervakantie, was dit door het overvolle rooster voor de lesbrief Operation Market Garden minimaal.

In totaal hebben in 2014 deelgenomen:

119	groepen/klassen
3.003	leerlingen
636	begeleiders

5. Activiteiten

De Werkgroep Activiteiten heeft in 2014 aan de hand van een jaarkalender activiteiten ontwikkeld om het museum extra onder de aandacht te brengen en zo meer bezoekers naar MKW te trekken. Hierbij een overzicht van de activiteiten in 2014:

Lezingen
Bij de tentoonstelling *Van Tienakker tot de Oversteek* is een lezingenreeks onder de titel *Stories to remember* georganiseerd. Op vier dinsdagavonden hebben vier verschillende gastsprekers een onderwerp dat te maken had met Tweede Wereldoorlog belicht.

In december hebben de vrienden van MKW een lezing voor hun leden en andere belangstellenden georganiseerd. De lezing werd gegeven door Harry van Enckevort, stadsarcheoloog gemeente Nijmegen.

Kinderactiviteiten/-feestjes
Begin 2014 is nog eenmaal een kinderatelier georganiseerd. De ervaring heeft geleerd dat voor de kinderateliers te weinig belangstelling was. Daarom is besloten de focus te verleggen naar het organiseren van activiteiten in de schoolvakanties. Zo zijn de Romeinenmiddagen in de zomervakantie en de vossenjacht op Tweede Pinsterdag zeer succesvol gebleken. Deze activiteiten zullen in 2015 wederom geprogrammeerd worden.

In 2014 zijn de kinderfeestjes gecontinueerd. In het aanbod van het kinderfeestje is de mogelijkheid van het doen van een speurtocht door het museum toegevoegd.

Rondleidingen
Er is in toenemende mate belangstelling voor het volgen van rondleidingen. Zowel voor rondleidingen op inschrijving als voor de maandelijkse open rondleidingen door het kasteel. In 2014 is ook gestart met een maandelijkse open rondleiding door museumtuin De Tuun in de zomermaanden. De belangstelling hiervoor was matig. Toch zal dit in 2015 gecontinueerd worden, in de verwachting dat er geleidelijk meer bekendheid en dus meer belangstelling zal volgen. In totaal zijn er 48 rondleidingen gegeven en hebben hieraan 809 bezoekers deelgenomen tegenover 480 bezoekers (33 rondleidingen) in 2013.

Open dagen De Tuun
Museumtuin De Tuun heeft twee keer een open dag gehouden en wel op Hemelvaartsdag en tijdens de Curiosamarkt. In 2015 zal in plaats van de open dagen met gratis toegang meer ingezet worden op activiteiten in De Tuun tegen vergoeding.

Themadagen en -weekenden
Tijdens verschillende landelijke of provinciale themadagen en weekenden zijn telkens extra activiteiten aangeboden.

Activiteitenkalender 2014

Hierbij een overzicht van georganiseerde activiteiten in 2014:

19 februari - Kinderatelier
Maskers maken.

7 maart - Opening tentoonstelling Dagelijkse Kost

5 en 6 april - Museumweekend
Met als thema *Doe een museum* konden bezoekers doorlopend een puzzeltocht doen, was er een knutselactiviteit voor kinderen en liepen er historische figuren rond.

29 mei - Open dag De Tuun
Vrijwilligers gaven informatie over de planten in De Tuun.

9 juni - Landelijke Dag van het Kasteel

Vossenjacht voor kinderen met figuren passend bij het thema *Leven op stand*.

4 juli - Opening tentoonstelling Dagelijkse Kost

24, 31 juli, 7, 14 augustus - Romeinenmiddagen
Met Romeinse gevechtstraining, verhalen vertellen en proeverij.

17 augustus - Curiosamarkt
I.v.m. de Curiosamarkt in de kasteeltuin zijn er deze middag 2 open rondleidingen De Tuun gegeven.

31 augustus - Open dag De Tuun
In het kader van de Kunstmarkt had de open dag een kunstzinning tintje door de medewerking van kunstenares Leny van Elk uit Leur.

20 september - Herdening 70 jaar Operation Market Garden
MKW had op de locatie in Alverna een mini-expo met foto's, film en enkele objecten uit de tentoonstelling *Van Tienakker tot de Oversteek ingericht*.

16, 23 september, 7, 14 oktober - Lezingenreeks Stories to remember
Bij de tentoonstelling *Van Tienakker tot de Oversteek* is een serie lezingen georganiseerd over verschillende thema's die te maken hebben met de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding van het Land van Maas en Waal:

16 september	*Market Garden vanuit Duits perspectief*, Ingrid Maan-Eulink
23 september	*Duitse inval, bezetting en bevrijding in woord en beeld*, Wim Boeijen
7 oktober	*Klein Canada*, Guus van Heck
14 oktober	*Verzet in Maas en Waal*, Lennert Savenije

11 oktober - Opening buitenexpo Beeldend Wijchen Pieter Kortekaas

18 oktober - Gelders Museumdag
In het kader van het thema *Vriend & Vijand* konden bezoekers verschillende (foto)puzzeltochten doen om het kasteel, door de expo *Van Tienakker tot de Oversteek* en de buitenexpo *Beeldend Wijchen Pieter Kortekaas*.

7 december - Lezing Harry van Enckevort
De Vrienden Museum Kasteel Wijchen - Stichting Frans Bloemen organiseerde een bijeenkomst waarbij de vrienden MKW een archeologisch artefact (De Wijsteen uit Keent) hebben aangeboden. Ook hield Harry van Enckevort, stadsarcheoloog gemeente Nijmegen, een lezing over *Stad en platteland in het Oostelijk rivierengebied.*

Kerstvakantie
Doorlopend een speurtocht en op twee dagen kon men luisteren naar een oorlogsverhaal.

6. Tentoonstellingen

In 2014 kenmerkten kwaliteit en aansluiting bij de actualiteit het tentoonstellingsprogramma. De wisseltentoonstellingen zorgen er voor dat reguliere bezoekers telkens een nieuwe ervaring kunnen opdoen en een herhaald bezoek aantrekkelijk blijft.

Naast de vaste expositie worden er twee wisselexposities per jaar ontwikkeld. Tot en met 23 februari was de in 2014 geopende expositie *Het water komt…. Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal* nog te zien. Hierna waren de volgende exposities te zien:

Dagelijks Kost. Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950
7 maart t/m 14 juni 2014

Dagelijkse Kost ging over de Wijchense eetcultuur. Deze maakte in relatief korte tijd een grote ontwikkeling door. Nog niet zo lang geleden hing in het najaar het geslachte varken aan de ladder. In de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog heeft het gemiddelde huishouden maar weinig te besteden. Vlees, groente en fruit komen grotendeels van het eigen erf en worden geweckt en gepekeld voor tijden van schaarste. De toenemende welvaart vanaf het einde van de jaren vijftig brengt grote veranderingen in de omgang met eten en drinken. Elektrische apparaten en supermarkten zorgen voor variatie, gemak en tijdswinst in de bereiding van de dagelijkse kost. Tegenwoordig zijn deze elementen niet meer weg te denken in onze eetcultuur. Tegelijk klinken er kritische geluiden over E-nummers en bio-industrie. Hoe vertaalt dit zich naar de praktijk? Met persoonlijke verhalen, foto´s en objecten gaf Dagelijkse Kost letterlijk een kijkje in de Wijchense keuken.

Henk Helmantel
Smaak, geur, textuur: eten en drinken doen we met al onze zintuigen. Maar het oog wil ook wat! In 'Dagelijkse Kost' toonde kunstschilder Henk Helmantel de verbluffende schoonheid van ons voedsel in al zijn eenvoud. Op de tentoonstelling waren maar liefst tien stillevens van één van 's lands meest bekende realisten te zien.

Van Tienakker tot de Oversteek.
De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-1945
4 juli 2014 t/m 1 maart 2015

Oktober 1944, hoog bezoek in Wijchen: de Engelse koning George VI komt langs in klooster Tienakker. Het klooster herbergt op dat moment Amerikaanse en Britse soldaten, die op het punt staan verder noordwaarts te trekken. De geallieerde opmars maakt deel uit van Operation Market Garden, het ambitieuze plan van veldmaarschalk Bernard Law Montgomery om het Ruhrgebied, het hart van de Duitse oorlogsindustrie, uit te schakelen.

Een verrassingsaanval van parachutisten moet de Duitsers overrompelen en tot een snelle overwinning leiden.

'Van Tienakker tot de Oversteek. De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944–1945' vertelde het bevrijdingsverhaal van bewoners van het Land van Maas en Waal. Hoe hebben zij het offensief ervaren? De expositie sloot aan bij de 70-jarige herdenking rondom Operation Market Garden, die in de derde week van september plaats vond.

Met bijzondere objecten, foto's, filmbeelden en anekdotes gaf de expositie een lokale kijk op de bevrijding. Hoe is het om soldaten ingekwartierd te hebben? Wat schrijft de Wijchense Marie van Kessel in haar dagboek? Wat maakte men zo al van achtergebleven granaathulzen en parachutestof? Waar zijn vliegtuigen neergestort? De persoonlijke verhalen van Wijchenaren laten ook zien dat het leven in de jaren na de bevrijding niet altijd gemakkelijk was. Praktische zaken als woningnood en voedselschaarste dienen zich aan en natuurlijk moet men de herinneringen aan de oorlog een plek geven. Dit proces duurt nog steeds voort. Hoe gaan wij tegenwoordig om met de littekens uit het verleden?

Beeldend Wijchen Pieter Kortekaas
11 oktober t/m 31 oktober 2014

Museum Kasteel Wijchen, Gemeente Wijchen, KunstPostWijchen en de Wijchense ondernemers hebben de handen ineen geslagen en presenteerden een unieke expositie in de open lucht.
De in Beuningen geboren beeldend kunstenaar Pieter Kortekaas keerde na ruim veertig jaar terug naar de plaats waar het allemaal begon: het Land van Maas en Waal. Al lopend door het centrum van Wijchen kon men zich voor even in een museum wanen, weg van de dagelijkse beslommeringen. De prachtige schilderijen en sculpturen van de inmiddels internationaal geprezen Pieter Kortekaas gaven de binnenstad gedurende drie weken een andere uitstraling.

Voor een overzicht van de samenwerkingspartners zie bijlage 2.

7. Collecties

In 2012 is er een nieuw collectiebeleid aangaande de vaste collectie ontwikkeld. MKW heeft dit collectiebeleid in 2014 voortgezet. Daarbij is uitgegaan van de essentie, ambitie, motivatie en unieke karakter van MKW.

Vaste collectie

De collectie van MKW bestaat anno 2014 uit vier delen:

1. *Archeologie*
   De grootste deelcollectie is archeologie en bestaat uit circa 2000 bodemvondsten uit Wijchen en omgeving die betrekking hebben op het menselijk leven in de regio. De focus ligt op de nieuwe steentijd (late Bronstijd/vroege IJzertijd), de Romeinse periode en de Middeleeuwen (Merovingers).
   In 2014 is de archeologische collectie uitgebreid met:
   - Collectie Van Steenveldt: prehistorisch vaatwerk, Romeins vaatwerk, benen voorwerpen (glissen en priemen), bronzen voorwerpen Romeinse periode (munten, fibulae, baardtangetje, olielampje), objecten uit de IJzertijd (spinsteentje, slingerkogels, weefgetouwgewichten) maalstenen uit Romeinse tijd en IJzertijd.
   - Fragment van een grafpeiler uit de Romeinse tijd (Wijsteen uit Keent).
2. *Regionale geschiedenis*
   De deelcollectie Regionale geschiedenis geeft een overzicht van de ontwikkeling van regionale kastelen door middel van maquettes. Verder bestaat de collectie uit een verzameling foto's (circa 400) en negatieven (circa 6000). Deze deelcollectie is in 2012 uitgebreid met een vijftiental munten van Batenburg uit de zestiende en zeventiende eeuw die door de gemeente Wijchen zijn toegevoegd aan de beheerovereenkomst. In 2013 is daar een haardplaat bijgekomen die oorspronkelijk in het kasteel heeft gestaan. In 2014 is de collectie niet verder uitgebreid.
3. *Botanische collectie*
   In de kasteeltuin groeien circa 150 soorten planten en kruiden die voorkwamen in tuinen en boerderijen in de protohistorische periode.
4. *Collectie hedendaagse kunst*
   Deze deelcollectie bestaat uit 8 werken die geschonken zijn door kunstenaars. De werken zijn afkomstig van Pedro Garciarias (vijf penseeltekeningen van archeologische objecten), J.C. Gérard (een acrylverfschildering), Klaas Gubbels (een houtdruk) en Ad Arma (een ets). Deze collectie wordt niet meer aangevuld, aangezien deze geen deel meer uitmaakt van het tentoonstellingsprogramma.

De deelcollecties worden tentoongesteld in Museum Kasteel Wijchen en museumtuin *De Tuun* (kasteeltuin). De collecties worden bewaard in het museum of in het depot in het naastgelegen koetshuis van het kasteel.

Eigendom en beheer

De archeologische objecten zijn voor ongeveer 90% eigendom van de gemeente Wijchen. Circa 5% is afkomstig uit bruikleen van particulieren, Museum Het Valkhof, Natuurmuseum Nijmegen en het Instituut Collectie Nederland. Een klein gedeelte van de archeologische collectie is eigendom van MKW dankzij schenkingen of aankoop. De overige deelcollecties zijn eigendom van MKW.

8. Werkgroepen

De volgende werkgroepen zijn in 2014 actief geweest in het museum:

Archief en Bibliotheek

De werkgroep steunt op twee subgroepen: de bibliotheek- en de archiefgroep. Doel van de *bibliotheekgroep* is het catalogiseren van diverse communicatieve materialen die zich al in het museum bevinden, worden aangeschaft of door schenkingen zijn verkregen. De *archief- of digitaliseergroep* heeft als doel de gecatalogiseerde materialen in het Adlib-systeem te registreren, zodat via trefwoorden de plaatsingscode van het gewenste object in de bibliotheekkast kan worden vastgesteld.
In 2014 zijn alle boeken gecatalogiseerd. Gekeken is hoe de tijdschriften gecatalogiseerd konden worden. Aangezien dit een zeer arbeidsintensieve klus bleek en er weinig belangstelling is voor de tijdschriften is besloten dit niet verder uit te werken.
Wel zijn alle CD-roms en DVD's in kaart gebracht en zijn beschikbare videobanden gedigitaliseerd. Hiermee is een volledig overzicht van alle exposities van 1996 tot 2012.

Activiteiten

Het doel van de werkgroep is het structureel organiseren van publieksactiviteiten om de bekendheid van het museum te vergroten en meer bezoekers naar het museum te trekken. In hoofdstuk 5 is een volledig overzicht te lezen van de georganiseerde activiteiten in 2014.

Corpus

Het doel van de werkgroep is beheer en onderhoud van de archeologische collecties van het museum en het ontsluiten, beschrijven, registreren en evt. publiceren ervan. Daarnaast assisteert de werkgroep bij het opzetten van (archeologische) tentoonstellingen. Bij monde van de conservator adviseert de werkgroep het bestuur en gemeente om belangrijke vondsten voor Wijchen te behouden en aan te schaffen.
In 2014 is het beschrijven en fotograferen van de collectie Franssen afgerond. Het uitzoeken en sorteren van de in 2013 aangeschafte collectie Stuart is ongeveer voor de helft gedaan. De werkgroep heeft meegewerkt aan de inrichting van de tentoonstelling *Dagelijkse kost* en *Van Tienakker tot Oversteek*. Ook zijn enkele leden betrokken bij de voorbereiding voor de nieuwe tentoonstelling *Veelzijdige Vennen*, die in maart 2015 wordt geopend. De collectie Steenveldt is aangekocht. Contact was er met RMO Leiden, Museum het Valkhof Nijmegen en Bureau Archeologie en Monumenten Nijmegen i.v.m. diverse bruiklenen. Tenslotte behoort het beheer en onderhoud van de diverse collecties en onderhoud van de vitrines in het museum tot het takenpakket.

Educatie

Het doel van de werkgroep is leerlingen bewust maken van het cultureel erfgoed en scholen ondersteunen wat betreft culturele vorming door middel van een educatief aanbod. In hoofdstuk 4 is reeds beschreven wat de werkgroep in 2014 heeft gedaan.

PR

Het doel van de werkgroep is om het MKW dusdanig onder de aandacht te brengen, dat de bekendheid vergroot wordt en zo meer bezoekers getrokken worden.

De werkgroep verzorgt de persberichten, actualiseert de website en post berichten op Social Media (Facebook en Twitter). Ook de interne nieuwsbrief De Caduceus wordt verzorgd door de werkgroep. De samenwerking met de HEMA is gecontinueerd middels posters, flyers en narrowcasting in de koffiecorner.
Met behulp van vrijwilligers van de werkgroep Activiteiten wordt MKW onder de aandacht gebracht op diverse markten (bijv. tijdens de Kasteelfeesten, de Paardenmarkt, Batenburgse dag, Curiosa Fair). Voorafgaand aan de openingen tentoonstellingen is geflyerd op de weekmarkt, om de nieuwe tentoonstelling onder de aandacht te brengen.

Website

De website www.museumwijchen.nl kende in 2014 een toenemend aantal bezoekers ten opzichte van 2013. In 2013 werd de website door 15.140 mensen bezocht en in 2014 door 19.125. Duidelijke pieken in bezoek zijn te zien rond openingen van nieuwe tentoonstellingen, schoolvakanties en rond speciale dagen zoals het Museumweekend. In vervolg op de nieuw ontwikkelde huisstijl in 2013 heeft Bram van der Heijden van Noest Ontwerp een nieuwe website ontworpen. Deze zal in het voorjaar van 2015 gebouwd en gevuld worden.

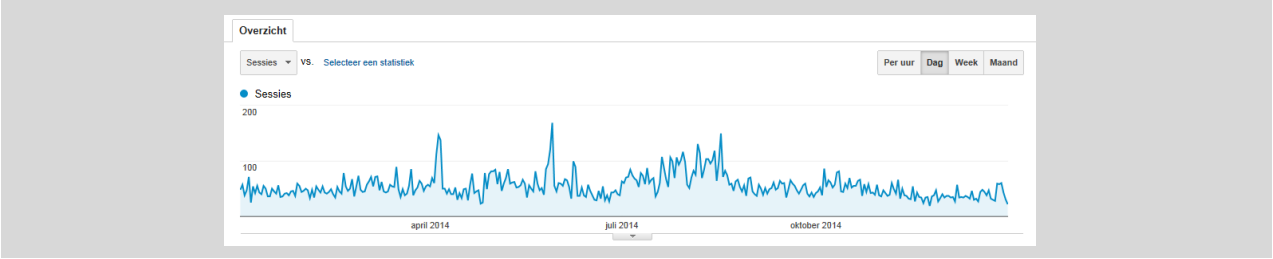

Social Media

Het posten van berichten op Facebook en Twitter is in 2014 gecontinueerd. Met behulp van het bedrijf Masc is in het laatste kwartaal van 2014 een pilot gestart om via Facebook Advertising het bereik via Facebook uit te breiden. Dit effectiviteit hiervan zal in 2015 geëvalueerd worden.

Zichtbaarheid MKW
In 2014 is het onderwerp van MKW zichtbaarder maken voor passanten duidelijk op de agenda gezet. Gesteund door de gemeente zijn in overleg met de Monumentencommissie voorstellen voor banieren aan de buitenkant van het kasteel en het incidenteel plaatsen van zogenaamde beach flags gedaan. De definitieve ontwerpen en productie hiervan zullen in 2015 afgerond worden.

De Tuun

Doel van de werkgroep is het onderhouden van de museumtuin *De Tuun*, het bevorderen van de ontwikkeling daarvan en het uitvoeren en ondersteunen van gerelateerd onderzoek en educatieve activiteiten.
In 2014 kwam het uitvoeren van het teeltplan al vroeg in het jaar op gang door ideale weersomstandigheden. De gemaakte taakverdeling van de tuinwerkzaamheden loopt goed. Er is geïnvesteerd in grind en terras. De digitale update van Tuun-documenten vordert gestaag. Ook is de bibliotheek uitgebreid met naslagwerk.
Ter verdieping van de kennis heeft de werkgroep de Universiteit Wageningen bezocht, de cursus granen en de cursus educatie gevolgd.

Gastheren/Gastvrouwen (GHV)

De gastheren/-vrouwen zorgen voor de opvang en het informeren van de bezoekers aan de balie en verrichten alle daarbij behorende werkzaamheden. Daarnaast verzorgen zij de verkoop van artikelen uit de winkel en, op verzoek, de verstrekking van koffie en thee aan bezoekers. Een andere taak is toezicht houden op de gang van zaken middels surveilleren in het museum. Ter bevordering van de deskundigheid is begin 2014 een lezing gegeven door Wil Brouwers over de bewoningsgeschiedenis van Wijchen en met name de Bataven die hier gewoond hebben.
Wederom hebben enkele GHV-ers het jaarlijkse dagje uit (dit jaar naar Hattem) georganiseerd.

De subwerkgroep Winkel beheert (inrichting, bijhouden voorraad) de museumwinkel alsmede de koffie- en theehoek. Belangrijk criterium bij de keuze van het assortiment is dat de artikelen een herkenbare relatie hebben met de museumopstelling van zowel de vaste als wisselende exposities.

Expositie

Deze werkgroep kent zijn basis vanuit de voormalige werkgroep Regionale Geschiedenis en heeft tot doel het uitwerken, opzetten en inrichten van de wisselexposities. Naast enkele kernvrijwilligers wisselt de samenstelling van de groep per expositie. Dit is afhankelijk van het onderwerp, de gevraagde expertise, beschikbaarheid van vrijwilligers en stagiaires. De groep werkt onder leiding van een per expositie aangestelde professionele projectleider die het proces bewaakt en verantwoording aflegt aan de directeur.

In 2014 heeft de werkgroep de tentoonstellingen *Dagelijkse kost. Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950* en *Van Tienakker tot de Oversteek. De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-1945* opgezet (zie hoofdstuk 6). In het najaar is gestart met de voorbereidingen van de tentoonstelling *Veelzijdige Vennen. Archeologie, natuur en recreatie in de Overasseltse en Hatertse Vennen* welke in maart 2015 geopend zal worden.

Voor de herdenking van 70 jaar Operation Market Garden op zaterdag 20 september 2014 heeft de werkgroep een mini buitenexpo in Alverna ingericht.

9. Bedrijfsvoering

Overzicht

Bestuursleden per 31-12-2014	**7**
Stafleden:	
Directeur	**1**
Projectmedewerkers	**3**
Vrijwilligers (exclusief bestuur) per 31-12-2014	**75**
Wisseltentoonstellingen (incl. overlap 2013)	**4**
Lesbriefbegeleidingen	**119**
Aantal deelnemers educatief programma (incl. begeleiders)	**3.639**
Museum- en kasteelrondleidingen (incl. open rondleidingen en VVV Cultuurarrangement)	**48**
Totaal aantal bezoekers	**11.163**

Bezoekersaantallen 2014

Het jaar 2014 was wederom een goed jaar wat betreft het totaal aantal bezoekers. Ten opzichte van 2014 is het aantal bezoekers met 1.341 bezoekers toegenomen: dat is een stijging van bijna 14%. Het aantal betalende bezoekers is gestegen met 2.047 (= +30%) en het aantal niet betalende bezoekers is gedaald met 706 (= -23%). Ook het aantal bezoekers dat het museum bezoekt met de museumkaart is gestegen met 667 (= +42%). De verhouding betalende-niet betalende bezoekers is daarmee ten opzichte van 2013 iets gunstiger (79% / 21% tegenover 69% / 31% in 2013). Daarnaast is een stijging in het aantal schoolbezoeken te zien waardoor 446 (= +17%) meer leerlingen MKW hebben bezocht.

Vanaf begin juli is bezoekers via een enquêteformuliertje gevraagd naar leeftijd en plaatsgegevens. Tot en met december 2014 zijn zo gegevens van 1.510 bezoekers verzameld. Hieruit is gebleken dat ruim 61% van de bezoekers 46 jaar of ouder is. Daarnaast komt 23% van de bezoekers uit Wijchen en 17% uit de regio Arnhem-Nijmegen (KAN).

De uitdaging is om de stijgende trend voort te zetten of op zijn minst het huidige aantal bezoekers vast te houden. Een aantrekkelijk tentoonstellings- en activiteitenprogramma moet hieraan bijdragen.

BEZOEKERS	2014	%	2013	%
Betalende bezoekers (entree en/of activiteit)				
Volwassenen	2.411		1.899	
Kinderen 7 t/m 18 jr	457			
CJP-pas houders	79		117	
Pas 65			443	
Museumkaarthouders	2.237		1.570	
Leerlingen	3.003		2.557	
Deelname kasteelrondleiding/ lezing etc.	547		204	
Speciale acties	103			
	8.837	79%	**6.790**	69%
Niet betalende bezoekers				
Vrienden/vrijwilligers MKW	279		175	
Kinderen t/m 10 jaar			944	
Kinderen t/m 6 jaar	376			
Bezoekers open dagen/ openingen/ evenementen	1.016		1.229	
Lesbriefbegeleiders	636		620	
Speciale acties	19		64	
Overig	1			
	2.326	21%	**3.032**	31%
TOTAAL	**11.163**	100%	**9.822**	100%

Financiën

Balans 2014 Stichting Museum Kasteel Wijchen

ACTIVA	**31 december 2014**	
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Gebouw en verbouwingen	19.551	
Museuminventaris	1.614	
Kantoorinventaris	4.528	
Inventaris Kennislab/educatie	532	
		26.225
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		1.796
Vorderingen		
Debiteuren	1.568	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	16.736	
Overige vorderingen en overlopende activa	5.366	
		23.670
Liquide middelen		39.309
Totaal activazijde		91.000

PASSIVA	**31 december 2014**	
EIGEN VERMOGEN		
Besteedbaar vermogen	15.067	
Vastgelegd vermogen	36.974	
Afschrijvingsreserve	26.225	
		78.266
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	2.589	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.642	
Overige schulden en overlopende passiva	7.503	
		12.734
Totaal passivazijde		91.000

Staat van baten en lasten over 2014

		2014
BATEN		
Subsidie gemeente Wijchen	173.218	
Overige inkomsten	32.992	
Totale Baten		206.210
LASTEN		
Personeelskosten	72.945	
Afschrijvingen	7.255	
Huisvestingskosten	49.139	
Bureaukosten	11.786	
Bestuurskosten	2.684	
Organisatiekosten	15.093	
Activiteitenkosten	46.225	
Lasten collectievorming	1.136	
Overige baten en lasten	1.526	
Totaal Lasten		207.789
Exploitatieresultaat voor financiële baten en lasten		-1.579
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	380	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-309	
Som der financiële baten en lasten		71
Overschot		-1.508
Vrijval Vastgelegd vermogen		34.467
Dotatie Vastgelegd vermogen		-16.769
Resultaat		16.190

Bijlage 1: Museumspelddragers

2006

Laura van Huet	(Winkel, Gastheren/gastvrouwen)
Nel Goebertus	(Educatie, Gastheren/gastvrouwen)
Wim Kattenberg	(Regionale Geschiedenis, *De Tuun*)
Herman Kruis	(Beeldende Kunst, Gastheren/gastvrouwen)
Jacques Rommens	(Corpus, Archief en Bibliotheek, Gastheren/gastvrouwen, *De Tuun*)

2007

Piet Bovenga	(Gastheren/gastvrouwen)
Annelies van Dongen	(*De Tuun*)

2008

Nelly Kavelaars	(Beeldende Kunst, gastheren/gastvrouwen)
An Velter	(Archief en Bibliotheek, Beeldende Kunst, Gastheren/gastvrouwen)

2009

Marian Stolle	(GHV, Educatie, catering, evenementen)
Ruud Stolle	(GHV, Educatie, catering, evenementen)
Dick van Rinssum	(GHV, Educatie)

2010

Bep Diemel	(GHV)
Maria Straathof	(Beeldende Kunst)

2011

Wim Tuijn	(Corpus)
Piet Steekelenburg	(*De Tuun*)

2012

Jan van Huet	(Media)

2013

Bert Reuvers	(tentoonstellingsprojectgroepen)
Monique Cornelissen	(activiteiten)

2014

Truus Janssen	(Corpus, Activiteiten, Expo, Archief en Bibliotheek)
Fred Janssen	(GHV, technische ondersteuning, Activiteiten, Expo)
Carlo Booi	(De Tuun)

Bijlage 2: Samenwerkingspartners 2014

VVV Wijchen
RBT KAN
Open Monumentenweekend
Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen
Centrum Management Wijchen
Het Gelders Erfgoed

Tentoonstelling Dagelijkse kost. Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950

Wijchense Omroep
Museum De Weem
Stichting Albert Heijn Erfgoed
Museum Het Valkhof
Agrarisch Museum De Lage Hof
Stichting Wighene
Historische Vereniging Tweestromenland
Bezoekerscentrum Leur
Gerritz Antiek,
Veehouderij Jansen
Boerderij De Bankhoeve
Ecologische Tuinvereniging Zesweg
de Wijchense Molen
Plaza Foods
Jumbo filiaal Wijchen
Albert Heijn filialen Wijchen, Nijmegen en Arnhem
Swartjes Transport B.V.
en vele Wijchenaren

Tentoonstelling Van Tienakker tot de Oversteek. De Bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-1945

Pagus Balgoye
Historische Vereniging Tweestromenland
Gemeente Wijchen
Gemeente Oss
Stichting Wighene
Stichting Het Batenburgs Erfgoed
Bezoekerscentrum Keent
Koninklijke Luchtmacht
Radboud Universiteit
Wijchense Omroep
Stichting Liberation Route Europe
Bureau Archeologie en Monumenten Nijmegen
Stichting Platform Operation Market Garden 2014
Archief Wijchen
Regionaal Archief Nijmegen
Airborne Museum Hartenstein
Oorlogsmuseum Overloon
Maas en Waals Museum 1939-1945
en diverse particuliere verzamelaars

Tentoonstelling Beeldend Wijchen Pieter Kortekaas

Gemeente Wijchen
KunstPostWijchen
‘t Mozaïek

Aan dit jaarverslag droegen inhoudelijk bij:

(in alfabetische volgorde)

Marianne Bakker
Harry Bekkering
Mirjam Bovenga
Kitty de Laat
Daniëlla van Mil
Judy Nijssen
Trudi Prinssen
Rylana Seelen
Ben Teubner
An Velter

Vormgeving: Mirjam Bovenga

Eindredactie: Rylana Seelen

© 2015 Stichting Museum Kasteel Wijchen

Museum
Kasteel Wijchen

Kasteellaan 9

t 024 6424744

Postbus 189
contact@museumwijchen.nl
6600 AD Wijchen

www.museumwijchen.nl